

Vierasperäiset metsäpuiden tuhonaiheuttajat

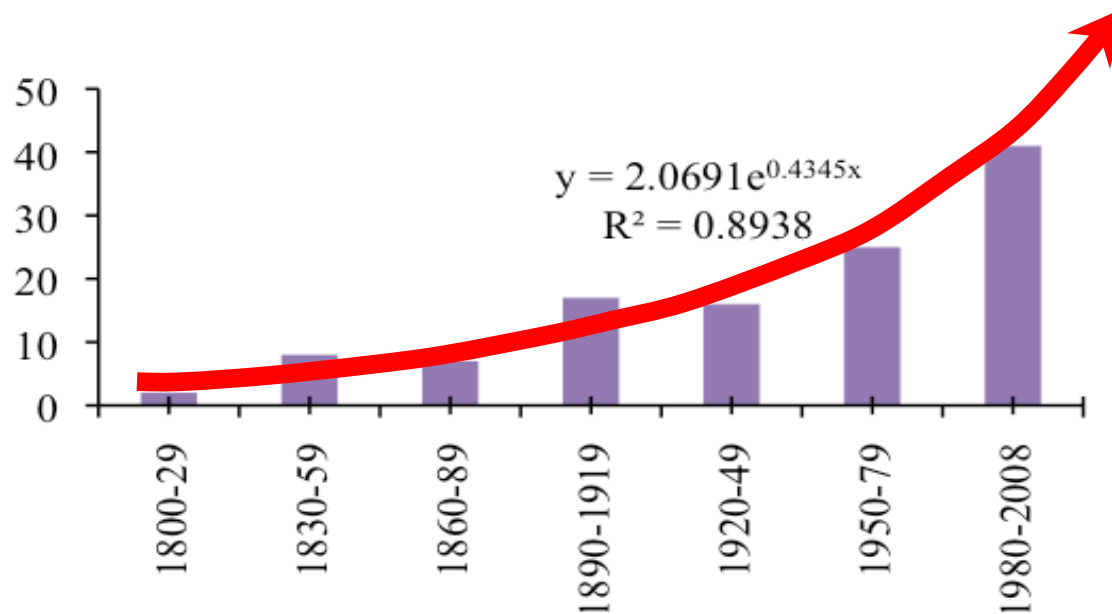
- Tuhojen aiheuttamat kustannukset ovat erittäin korkeita
 - vierasperäiset tuhonaiheuttajat tuottavat USA:ssa metsätaloudelle 2,1 miljardin euron vuotuiset kustannukset
 - Hollanninjalavatauti tuottaa Gotlannissa 8-215 miljoonan euron kustannukset vuodessa
 - “Ribes eradication project” maksoi yhteensä 1,2 miljardia dollaria
 - yksi mäntyankeroisesiintymä aiheuttaisi Suomessa 5-19 miljoonan euron kustannukset, vaikka torjunnassa onnistuttaisiin

Ei pelkästään taloudellinen ongelma

- Ekologinen ongelma
 - Australiassa myrttiruoste on aiheuttanut ”ekologisen holokaustin”
- Saarnen jalosoukko on tuhonnut saarnimetsiä
 - 15 USA:n osavaltiossa
 - 6113 alempiin hengitysteihin liittyvää ylimääräistä kuolemaa
 - 15 080 verenkiertojärjestelmään liittyvää ylimääräistä kuolemaa

Ekspontiaalinen kasvu

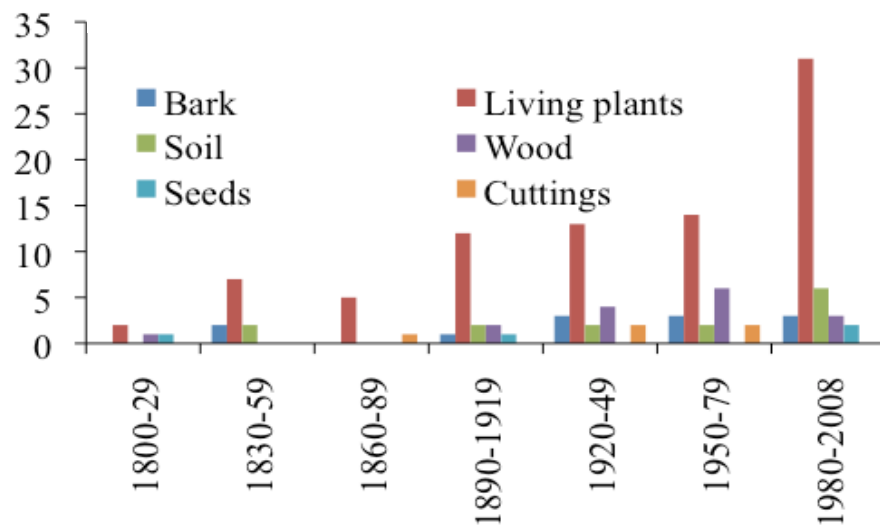
- Euroopan maissa vieraiden metsäpatogeenien määrä on kasvanut eksponentiaalisesti 200 vuoden ajan

Kuva: Santini ym 2013: New Phytologist 197, 238-250

Leviämisreitit

- Vieraspatogeenien leviämisreiteistä ylivoimaisesti yleisin on elävien kasvien kauppa
 - yli 70% 1980-luvun jälkeen
 - koristekasvikauppa, puuntaimet, isot puistopuut, bonsai-puut, jne...

Kuva: Santini ym 2013: New Phytologist 197, 238-250

Australian opetukset

- Myrttiruoste levisi Australiassa, vaikka
 - maailman tiukin kasvitautikaranteeni
 - torjunnan kannalta suotuisa sijainti
 - myrttiruosteen aiheuttama riski oli hyvin tiedossa etukäteen
 - torjuntatoimiin ryhdyttiin välittömästi ensimmäisen tautihavainnon jälkeen
 - toimilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta patogeenin leviämiseen Australian itäosissa
- Nykyisin ruosteisen taimen myymisestä seuraa noin 4500 euron sakko

Kasvimateriaalin tuonti Suomeen on lisääntynyt viime vuosina

- Suomen metsät säästyneet katastrofilta
 - kuitenkin saarnensurma
 - useita taimitarhatauteja
- Maataloudessa ongelmat ovat lisääntyneet viime vuosina
 - mansikan tyvimätä
 - mansikan mustalaikku
 - mansikan punamätä

Tunnettuja Suomelle vaarallisia ulkomaisia tuhonaiheuttajia

- Mäntyankeroinen
- Vuoristoniluri
- Juurilahoa aiheuttava
Phellinus weirii
- Lännenpahka-ruoste
- Tulipolte

Kuva: Jarkko Hantula

Tuntemattomat pahimpia

- Kastanjansurma
 - hävitti amerikankastanjan lähes kokonaan
- Hollanninjalavatautisienet
 - hävittäneet jalavan melkein koko Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta
- *Ceratocystis platani*
 - hävittää parhaillaan Etelä-Euroopan plataaneeja
- Versopolte eli *Phytophthora ramorum*
 - tuhonnut laajalti USA:n länsirannikon tammimetsiä ja Iso-Briannian lehtikuusikoita

Kasvintarkastus

- Nykyisin kasvikaupan hygieniasta yritetään huolehtia karanteenilajilistoihin perustuvalla viranomaistoiminnalla
- Ongelmia
 - otantamenettely
 - oireettomat tuhonaiheuttajia kantavat kasvit
 - tuntemattomat tuhonaiheuttajat
 - inhimilliset virheet
 - oireiden torjunta tarkastusten läpäisemiseksi
- Nykyinen käytäntö ei voi estää kasvikauppaan liittyvien tuhojen jatkumista edes teoriassa

Tuhoista aiheutuneiden kustannusten jako on vääristynyt

- Kansainvälisessä kasvikaupassa hyödyn saaja (eli kansainvälinen kasvikauppias) ei maksa aiheuttamistaan tuhoista
 - maksajana yksityinen maanomistaja ja/tai yhteiskunta
- Kansainvälinen kasvituotanto omaa nykyisin merkittävän ansiottoman kilpailuedun paikalliseen tuotantoon verrattuna
- Esimerkiksi kotimainen mansikan taimituotanto on korvautunut lähes kokonaan ulkomaisilla taimilla
 - seurauksena on ollut mansikan punamädän saapuminen Suomeen

Metsätalous Suomessa

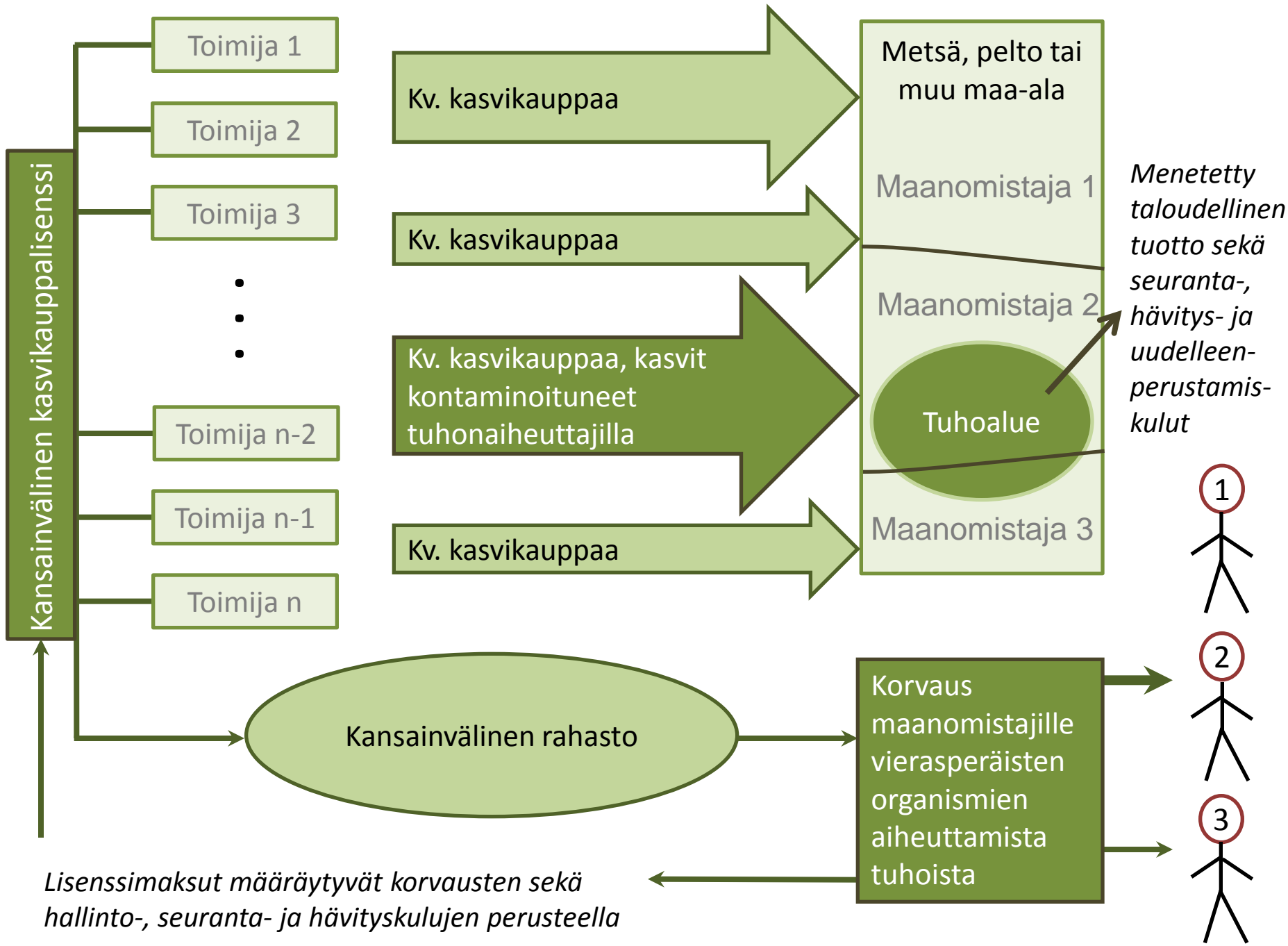
- Metsäteollisuus työllisti vuonna 2011 suoraan noin 48 000 henkilöä
 - 16% teollisuuden työpaikoista
- Metsäteollisuuden tuotannon arvo vuonna 2012 oli 19,4 miljardia euroa
 - 18% teollisuustuotannon arvosta
- Viennin arvo oli noin 11 miljardia euroa
 - 20% Suomen viennistä
- Vuonna 2013 metsäteollisuus vastasi pääosin Suomen orastavasta talouskasvusta

Vain vähän merkittäviä puulajeja

- Puuston tilavuus puulajeittain
 - ❖ Mänty..... 1 157 miljoonaa kuutiota
 - ❖ Kuusi..... 703 miljoonaa kuutiota
 - ❖ Koivu..... 391 miljoonaa kuutiota
 - ❖ Muut lehtipuut.. 82 miljoonaa kuutiota
- Mänty (50%) ja kuusi (30%) muodostavat yhteensä noin 80 prosenttia metsiemme puustosta
 - koivun kanssa peräti 96%
- Pahan tuhonaiheuttajan saapuminen on poikkeuksellisen iso riski Suomen hyvinvoinnille!
- Suomen kannattaisi toimia proaktiivisesti

Montesclarosin julistus

- Metsäpuiden tautien tutkijoina toteamme kansainvälisen kasvimateriaalikaupan lisäävän metsien terveysriskejä koko maapallolla. Tämä näkemys perustuu siihen, että viime aikoina on luonnonmetsiin ja puuviljelmille ilmaantunut ennennäkemättömän paljon vieraslajisia taudinaiheuttajia ja tuholaisia. Siksi ehdotamme, että kaikki suuren riskin mutta vähäisen kokonaistaloudellisen hyödyn aiheuttava kasvien ja kasvituotteiden kauppa vähitellen lopetetaan.
- Allekirjoittajina on 142 metsätuhotutkijaa 31 maasta

Lisenssimaksut määräytyvät korvausten sekä hallinto-, seuranta- ja hävityskulujen perusteella

Ehdotus

- Perustetaan työryhmä pohtimaan miten vierasperäisten tuhonaiheuttajien aiheuttamalta riskiltä voitaisiin välttyä Suomessa ja Euroopassa
- Vaihtoehtoisia lähestymistapoja:
 1. Kansainvälisen kasvi- ja kasvimateriaalikaupan kieltäminen
 2. Kansainvälisen kasvikaupan toimijoiden motivointi tuotantoketjunsä puhtaana pitämiseen sisällyttämällä heidän toiminnastaan aiheutuneiden tuhojen kustannukset tuontikasvien hintoihin